

Collegebesluit

Collegevergadering: 8 juli 2025

Zaaknummer : 1323246
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : A.H.A. Grummel
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Actieplan Netcongestie Heemstede

Kernboodschap

Het college besluit het Actieplan Netcongestie vast te stellen en ondertekent de bijgesloten samenwerkingsovereenkomst. Het Actieplan Netcongestie en de samenwerkingsovereenkomst worden vastgesteld om te zorgen dat het elektriciteitsnet in Heemstede de groeiende elektriciteitsvraag aankan. Ook is het doel bewoners bewust te maken van de opgave op het gebied van netcongestie. De uitvoering van het actieplan start direct na het vaststellen, hoewel de start van de buurtaanpakken nog enkele jaren kan duren.

Besluit B&W

1. Het Actieplan Netcongestie Heemstede vast te stellen;
2. De samenwerkingsovereenkomst met Stedin aan te gaan;
3. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Ruimte.

Besluit burgemeester

De wethouder Klimaat en Energie te machtigen om namens de gemeente de samenwerkingsovereenkomst met Stedin te ondertekenen.

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

Dit besluit past binnen wetgeving en beleid uit:

- Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam 2024

- Omgevingswet
- Elektriciteitswet
- Het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
- Energievisie Noord-Holland
- Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid

De netbeheerder heeft plichten die voortvloeien uit de elektriciteitswet. De gemeente werkt samen met de netbeheerder om de inpassing van het elektriciteitsnet binnen bestaand beleid en wettelijke verplichtingen te organiseren. Daarnaast is goede energie-infrastructuur noodzakelijk om doelstellingen van de energietransitie te kunnen halen.

Bevoegdheid

Het college is bevoegd tot het nemen van dit besluit op grond van de gemeentewet artikel 160 lid 2.

Het actieplan beschrijft een werkwijze voor de locatiekeuze van transformatorstations en de communicatie naar bewoners over netcongestie en de netverzwaring. De locatiekeuze van transformatorstations vindt op ambtelijk niveau plaats, zonder betrokkenheid van het college of de gemeenteraad, omdat het plaatsen van transformatorstations vergunningsvrij is. Aangezien het plaatsen vergunningsvrij is kan er ook geen bezwaar gemaakt worden. Het vaststellen van het Actieplan stelt het bestuur in staat om richting te geven aan de ambtelijke werkwijze op het gebied van netcongestie en netuitbreiding. Uiteindelijk is de netbeheerder verantwoordelijk voor het borgen van de beschikbaarheid van elektriciteit voor inwoners en bedrijven.

De netbeheerder moet verantwoorden dat het gebouw aan de voorwaarden voor vergunningsvrije bouwwerken voldoet. Het college is verantwoordelijk voor de handhaving van de regels en kan ingrijpen als een bouwwerk niet aan de eisen voldoet.

De gemeenteraad is niet bevoegd het opwekken, het transporteren en het leveren van elektriciteit in het belang van de energievoorziening aan regels te binden aangezien deze verantwoordelijkheden wettelijk zijn belegd bij het Rijk en de netbeheerders.

Bestuurlijke achtergrond

Uit het congestiemanagementonderzoek van TenneT en onderzoeken van Stedin blijkt dat het elektriciteitsnet van Heemstede op dit moment nog voldoende capaciteit heeft. De daadwerkelijke congestie speelt op het hoogspanningsstation van Vijfhuizen, waarop Heemstede is aangesloten. Hoewel de netuitbreiding pas later van start zou gaan in Heemstede, naar verwachting pas vanaf 2030, starten we direct met voorbereidingen. Dit doen we om vertraging te voorkomen en tijdig te zorgen voor een toekomstbestendig elektriciteitsnet. Het aantal te plaatsen stations is een bewegend doel. Op dit moment geven prognoses aan dat voor een robuust elektriciteitsnetwerk tussen de 20 en 30 bij te plaatsen stations benodigd zijn in Heemstede voor de komende 25 jaar. Het uiteindelijke aantal stations is afhankelijk van vele technische toekomstige ontwikkelingen en bepaalde beleidskeuzes.

Sinds oktober 2023 is er door TenneT netcongestie afgekondigd in de Provincie Noord-Holland op de afname van elektriciteit. TenneT is vervolgens een netcongestiemanagementonderzoek gestart om de exacte situatie in beeld te brengen. In december 2024 bleek uit dit onderzoek dat met name het

hoogspanningsstation Vijfhuizen een ernstig knelpunt vormt: de beschikbare capaciteit is vrijwel volledig benut, wat directe gevolgen heeft voor de verzoeken voor nieuwe aansluitingen of uitbreidingen in de regio.

Naar aanleiding van de afkondiging van netcongestie is het onderwerp hoger op de agenda gekomen van netbeheerders en overheden. In het Uitvoeringsprogramma 2024 staat beschreven dat er gezocht wordt naar oplossingen voor Netcongestie. Het opstellen van het Actieplan Netcongestie is een eerste stap die gezamenlijk met Stedin is gezet. Hierbij wordt de netuitbreiding van Stedin binnen Heemstede en de campagne voor netcongestie op het hoogspanningsnet gecombineerd.

Op 1 april van 2025 zijn schriftelijke vragen van de gemeenteraad beantwoord over de netuitbreiding in Heemstede. In diezelfde periode is samen met Stedin gewerkt aan het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst, gericht op het versnellen en coördineren van de noodzakelijke uitbreidingen van het elektriciteitsnet. De voortgang van deze samenwerking en de ontwikkelingen rond netcongestie en netuitbreiding zijn sindsdien regelmatig gedeeld met de gemeenteraad via de Stand van Zaken Energietransitie.

De afgelopen maanden hebben de netbeheerders diepgaand onderzoek (een *deepdive*) uitgevoerd om de exacte knelpunten van de congestie door te rekenen. Aan de hand daarvan kunnen de meest effectieve maatregelen gedefinieerd om het elektriciteitsnetwerk in deze regio beter te balanceren. De tussentijdse resultaten worden op dit moment geanalyseerd. De maatregelen met bijbehorende haalbaarheid worden volgens planning vóór de zomer 2025 door TenneT gepresenteerd. Structureel komt er pas meer ruimte op het elektriciteitsnet door de uitbreiding van het hoogspanningsnet aan de hand van een nieuw 380kV station A9 Zuid van TenneT (verwachtte realisatiedatum 2032/2033) in gemeente Haarlemmermeer of Amsterdam.

Motivering

De gemeente Heemstede en Stedin werken al jarenlang samen bij ontwikkelingen in de energietransitie. De afspraken van deze samenwerking liggen echter nog nergens vast. Eind 2023, met de officiële aankondiging van netcongestie op het hoogspanningsnet, is besloten dat wat we al jaren doen vastgelegd moet worden in een actieplan.

Het Actieplan Netcongestie beschrijft hoe de gemeente Heemstede samenwerkt met Stedin om netcongestie in de regio aan te pakken en de netverzwaring in Heemstede te realiseren. Het actieplan gebruikt hiervoor de werkwijze die Stedin heeft voorgesteld, met een duidelijke rolverdeling op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau.

In de uitvoering wordt per buurt een aanpak gestart om netcongestie op het laagspanningsnet te voorkomen. Hiervoor bepalen de gemeente Heemstede en Stedin samen waar nieuwe transformatorstations nodig zijn en waar deze geplaatst kunnen worden. Dit gebeurt in zogeheten belangentafels: periodieke overlegmomenten tussen de ambtelijke organisatie van de gemeente Heemstede en Stedin. In deze overleggen worden de inhoud en planning van de buurtaanpak afgestemd en worden de belangen van beide partijen besproken.

Daarnaast bevat het Actieplan afspraken over de communicatie naar inwoners rondom deze ontwikkelingen. Inwoners nemen niet deel aan de belangentafel en de buurtaanpak. Volgens het

Beleid Versterken Lokale Democratie hebben inwoners geen invloed op “wat en waar” bij opgaven die te maken hebben met de zorgplicht van de gemeente. Vanwege de aansluit- en transportplicht, de technische kaders en de ruimtelijke afwegingen is er nagenoeg geen ruimte voor inspraak. Aangezien de transformatorstations vergunningsvrij zijn kan er ook geen bezwaar gemaakt worden. Om hen toch volgens het participatiebeleid te betrekken bij de ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en werkzaamheden in de buurt, bevat het Actieplan een communicatieplan. Dit plan beschrijft hoe en op welke momenten inwoners worden geïnformeerd over de voortgang en de maatregelen uit het actieplan. Aangezien we met de campagne inwoners op de hoogte hebben gebracht van de netuitbreiding, komt het niet als verrassing wanneer in hun buurt werkzaamheden plaatsvinden. Ook maken we inwoners bewust dat het verminderen van energieverbruik tijdens piekmomenten helpt bij het verminderen van netcongestie.

Het Actieplan Netcongestie is opgedeeld in drie onderdelen:

1. Bestuurlijke afspraken en verantwoording
2. Buurtaanpak Stedin – Heemstede 2025-2050
3. Communicatieplan Netcongestie Heemstede

Het doel van het actieplan is drievoudig:

1. **Efficiëntie:** Het uitbreiden van het elektriciteitsnet moet efficiënt gebeuren. Het net moet kunnen voldoen aan de toekomstige energievraag, maar tegelijkertijd moet rekening worden gehouden met verschillende belangen, zoals het gebruik van de beschikbare ruimte, het minimaliseren van overlast en het afstemmen op andere ontwikkelingen in de gemeente.
2. **Gedragsverandering:** Het actieplan moet bijdragen aan het verminderen van de druk op het elektriciteitsnet tijdens piekmomenten.
3. **Informeren:** Inwoners moeten geïnformeerd worden over de opgave op het elektriciteitsnet en op de hoogte worden gesteld van de kaders waarbinnen de uitbreiding wordt uitgevoerd.

Om met verschillende belangen rekening te houden zijn in het Actieplan richtlijnen voor het plaatsen van transformatorstations opgenomen. Van deze richtlijnen is alleen nummer 1 een harde eis. De overige punten zijn richtlijnen die op volgorde van prioriteit zijn vermeld.

Bij het bepalen van een locatie wordt rekening gehouden met de volgende richtlijnen:

1. De locatie is technisch mogelijk

- a. Stedin levert per station een zoekgebied aan waarbinnen het station geplaatst moet worden. De gemeente en Stedin spreken gezamenlijk af welke locatie optimaal is. De gemeente is verantwoordelijk om binnen het zoekgebied van Stedin een geschikte locatie te vinden.
- b. De gemeente houdt bij de locatiekeuze rekening met technische belemmeringen zoals bestaande kabels of leidingen in de ondergrond.

2. Het station wordt geplaatst op gemeentegrond

Stations worden geplaatst op gemeentegrond, tenzij er ontwikkelingen hebben plaatsgevonden waarbij afspraken zijn gemaakt met grondeigenaren om stations te plaatsen. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen bij bouwprojecten of bij samenwerkingsafspraken.

3. Stations worden geplaatst volgens de vereisten van de Omgevingsvisie

- a. Volgens het Ontwerp Omgevingsvisie wordt energie-infrastructuur altijd op bestrating geplaatst als er een keuze gemaakt moet worden tussen bestrating of beplanting. Ook als dit betekent dat er een parkeerplaats moet worden opgeofferd.

4. Stations worden geplaatst volgens de vereisten van het omgevingsplan

- a. Conflicterend beleid wordt afgewogen bij de belangentafel. De energieregisseur kan hierin onderbouwd de keuze maken welke locatie het beste past.

Er zijn geen afstandsvereisten voor het plaatsen van een transformatorstation bij woningen. In het herijkt voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen is vastgesteld dat het wonen in nabijheid van een transformatorhuisje verantwoord is, aangezien de gezondheidsrisico's onzeker en laag zijn. Om rekening te houden met de mogelijke zorgen van inwoners wordt per vast te stellen locatie in de Belangentafel gekeken hoe veel afstand van woningen mogelijk is.

Voor het plaatsen van de transformatorstations moet communicatie plaatsvinden met de bewoners uit de omgeving. De bewoners worden geïnformeerd over de werkzaamheden en veelgestelde vragen worden gedeeld. De exacte planning en inhoud van deze communicatie wordt afgestemd met Stedin tijdens de Belangentafel.

Argumenten

Ad 1. Door in te stemmen met het Actieplan Netcongestie Heemstede zijn het proces en de richtlijnen voor het plaatsen van nieuwe transformatorstations duidelijk.

Door het vaststellen van het proces en de richtlijnen wordt duidelijk afgesproken op welke manier de gemeente de locaties van nieuwe transformatorstations bepaalt. Aan de hand van deze afspraken worden de transformatorhuisjes door de hele gemeente op een consequente manier geplaatst.

Ad 2. Door in te stemmen met het Actieplan Netcongestie Heemstede wordt bijgedragen aan de vroegtijdige bewustwording van bewoners.

Door middel van goede communicatie en een duidelijke werkwijze weten inwoners waar ze aan toe zijn. Op deze manier wordt geprobeerd weerstand weg te nemen en bewoners bewust te maken van wat ze zelf kunnen doen om netcongestie te voorkomen.

Ad 3. Door de samenwerkingsovereenkomst met Stedin te ondertekenen kan de netuitbreiding in Heemstede efficiënt plaatsvinden.

Het Actieplan Netcongestie vormt het kader waarbinnen de netuitbreiding in Heemstede wordt gerealiseerd. Door vervolgens de samenwerkingsovereenkomst met Stedin te ondertekenen, vertaalt de gemeente dit plan naar concrete afspraken die het proces van het plaatsen van transformatorstations versnellen en vereenvoudigen. Deze samenwerking is essentieel om de grote opgave voor netbeheerders effectief aan te pakken en ervoor te zorgen dat de netuitbreiding tijdig wordt uitgevoerd, nog voordat congestieproblemen op het laagspanningsnet van Heemstede ontstaan.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Ad 1. De locatiekeuze van transformatorstations kan tot veel weerstand leiden.

Bij het plaatsen van circa 20 tot 30 transformatorstations is het mogelijk dat inwoners ontevreden zijn over de locatiekeuze. Hoewel we door het uitleggen van de urgentie en de consequenties van netcongestie proberen zoveel mogelijk draagvlak te creëren, zullen niet alle inwoners hier tevreden over zijn.

Ad 2. Door niet in te stemmen met het Actieplan Netcongestie Heemstede en het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst kan de uitbreiding van het elektriciteitsnet vertraging oplopen en kan de gemeente de regie verliezen.

De netbeheerder is verplicht om aanvragen voor elektriciteitsaansluitingen te behandelen. Als de gemeente niet snel genoeg handelt, is de netbeheerder mogelijk genoodzaakt om transformatorstations te plaatsen zonder voorafgaande afstemming met de gemeente. Op deze manier verliest de gemeente de regie op de keuze van de locaties.

Duurzaamheid

Het Actieplan Netcongestie Heemstede is direct verbonden met de doelstellingen van het thema Energietransitie. In het Actieplan wordt beschreven hoe de gemeente zorgt voor energie-infrastructuur met voldoende capaciteit om de verduurzamingsambities te realiseren. Het Actieplan draagt niet direct bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot, maar het is onmisbaar om andere duurzame projecten uit te voeren. De energie-infrastructuur is de fundering waarop de verduurzaming gebouwd moet worden.

Financiën

Er zijn beperkte financiële gevolgen bij het vaststellen van het Actieplan Netcongestie Heemstede of het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst met Stedin. De capaciteit om het Actieplan uit te voeren is aanwezig binnen de gemeente. De kosten van de communicatie zullen worden betaald uit de CDOKE-middelen. Hiervoor wordt geschat dat dit 2000 tot 5000 euro betreft.

Samenwerking en communicatie

Bij het opstellen van het Actieplan is nauw samengewerkt met Stedin als externe partner. De samenwerkingsovereenkomst is gezamenlijk opgesteld en ook het Actieplan is afgestemd met Stedin. Inwoners zijn niet betrokken bij het opstellen van het Actieplan. Bij de uitvoering worden de inwoners geïnformeerd volgens het communicatieplan.

Planning/uitvoering

Fase & Besluitvorming	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vaststellen Actieplan												
Start communicatie netcongestie												

Bijlage(n)

1. Actieplan Netcongestie Heemstede
2. Samenwerkingsovereenkomst Stedin Heemstede
3. Toelichting Regieartikel VNG